

deel 2
OPEN RUIMTE
VISIE NOORDRAND

LEXICON

- × **Ecosysteemdiensten (ESD):** In de letterlijke betekenis van het woord alle diensten die de natuur (in de brede zin van het woord) aan de mens en de maatschappij verleent. ESD is een concept waarmee alle kwaliteiten van de open ruimte onder één gemeenschappelijke noemer kunnen worden aangeduid. Daarom wordt het concept als een rode draad en een thematische blikvanger gebruikt in de hele ruimtelijke analyse van de open ruimte in en rond Brussel.
- × **Klimaatadaptatie:** De negatieve effecten van de klimaatverandering bestrijden door een aanpassing van de omgeving.
- × **Omgeving die zich aan de klimaatverandering kan aanpassen/leefbaarheid van het netwerk:** Dit thema behandelt onderwerpen zoals hittestress (en verkoeling), droogte, overstromingen, luchtkwaliteit en lawaai. Kortom, alle aspecten die de leefbaarheid van een leefmilieu bepalen.
- × **Hittestress:** de negatieve effecten voor de mens en het leefmilieu veroorzaakt door langdurige perioden van warm weer.
- × **Klimaatregulatie:** Deze kan zowel vanuit wereldwijd als vanuit regionaal/plaatselijk standpunt worden beschouwd. Bij de wereldwijde klimaatregeling maakt men gebruik van de opslag van CO₂ in planten of de bodem (= koolstofvastlegging) om op die manier het broeikasgaseffect te beperken. Met regionale/plaatselijke klimaatregeling bedoelt men acties waarmee men gunstige voorwaarden creëert opdat het leefmilieu zich aan de klimaatverandering zou aanpassen.
- × **Waterecosysteem:** Het volledige klassieke watersysteem met een bijzondere aandacht voor de functie van water in ecosystemen (in de brede zin van het woord; met inbegrip van antropische ecosystemen zoals steden). Het klassieke watersysteem omvat alle vormen van water in de bodem en de ondergrond; in dit systeem wordt water toegevoerd (regen, geloosd water, binnendringend water ...) en gaat water verloren (afvloeiing, percolatie, verdamping ...).
- × **Ecologisch netwerk:** Dit netwerk bestaat uit natuurlijke en seminatuurlijke elementen en streeft naar het behoud van het natuurlijke leefmilieu en de versterking van de diversiteit en de dynamische werking van de bestaande ecosystemen (bron: Leefmilieu Brussel).
- × **Voedselbevoorrading:** De bijdrage van de open ruimte aan de productie van voedingsproducten - zowel via landbouwgebieden als via (semi-)natuurlijke alternatieven zoals groendaken, agrobosbouw, voedselbossen ...

INHOUD

BENADERING VOOR DE VISIE

ROBUUSTE CORRIDORS

- Dilbeek - Ninoofsepoort
- E40 - Elisabethpark
- Vallei van de Molenbeek
- Koninklijk Domein - Meise
- Van Praetbrug - Tangebeek
- Maalbeek - Kanaal
- Zennevallei
- Schaarbeek - Machelen
- Josaphat - Zaventem
- E40 - Vuilbeek
- Woluwedal
- Trawool

VANUIT EEN THEMATISCHE ANALYSE

Dankzij de in deel 1 verworven kennis kunnen we op basis van de bestaande toestand een ambitieuze visie voor de grootstad uitwerken.

Een aantal elementen liggen ten grondslag van deze visie:

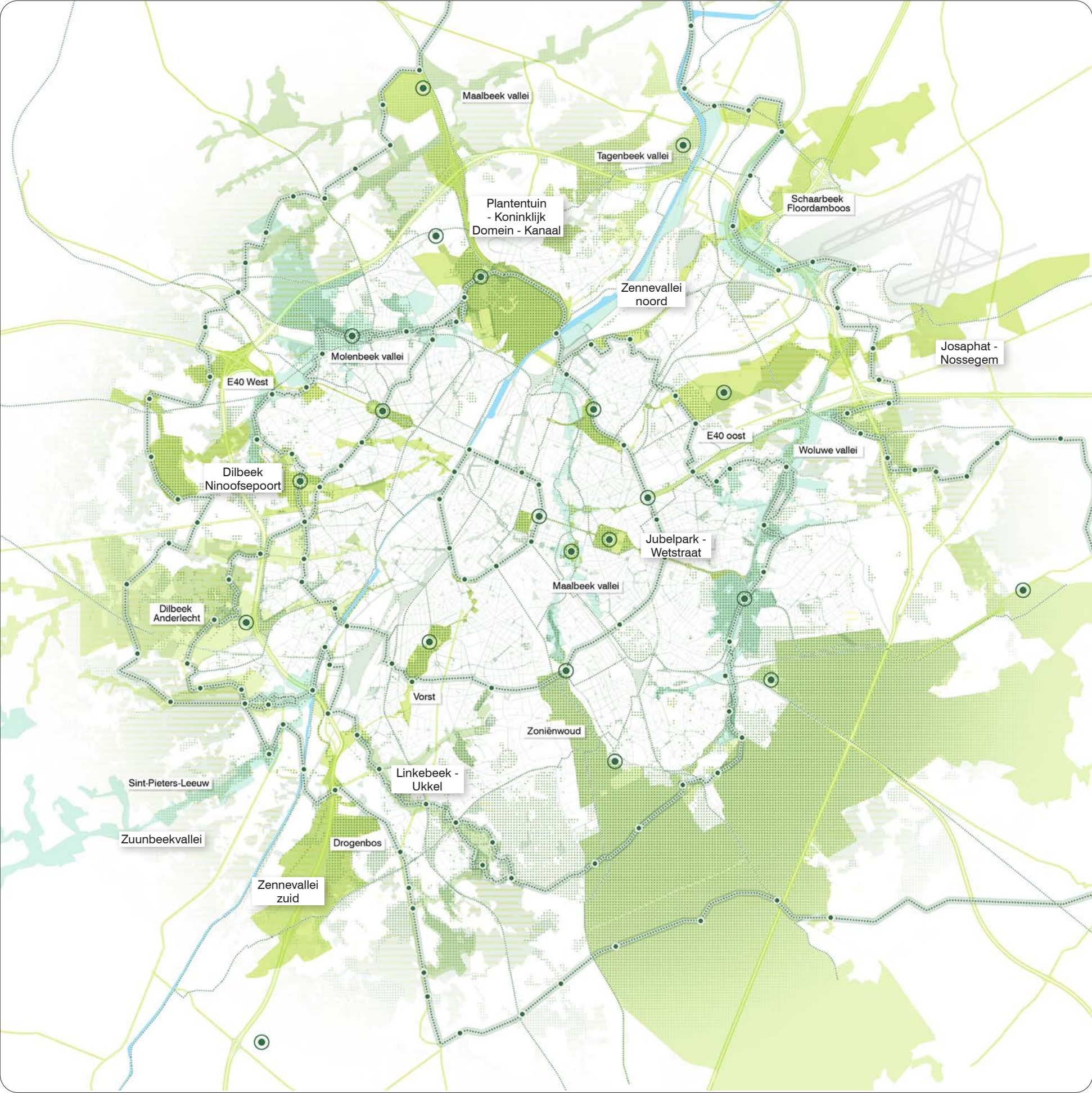
- × **Een versterkte structuur voor het groen-blauwe netwerk, als basis voor de vorming van een performant en biodivers open ruimte netwerk.** De consolidatie van dit netwerk impliceert een groot aantal acties, zoals herbebossing, een aangepaste waterbeheer-strategie, bescherming van het bodemleven, kwalitatieve openbare ruimten, ecologische en landschappelijke structurering, bijdragen aan het koolstofvrij maken van het grondgebied door zachte mobiliteit en CO₂-absorptie... Dit netwerk biedt de mogelijkheid om de open en de groene ruimten van de periferie tot in de kern van de grootstad uit te breiden. Deze structuur moet ook kansen bieden voor herbebossing om op die manier de dichtheid van de beplanting te versterken en ruimte te bieden voor een strategie van geïntegreerd afvloeiingswaterbeheer.
- × Een geconsolideerd en gestructureerd **recreatief netwerk**. Het is idealiter comfortabel, doorlopend en vanaf elk punt van het grondgebied gemakkelijk te bereiken. Dit recreatief netwerk biedt niet alleen toegang tot de open ruimten aan recreatieve gebruikers, maar houdt ook rekening met het netwerk voor actieve mobiliteit dat op die manier minder afhankelijk wordt van autoverkeer.
- × De open ruimte assen zijn de locaties bij uitstek voor het ontwerp van een **verkoelingsstrategie** tot in de kern van de grootstad. Die strategie berust op de noodzaak om een gecoördineerd antwoord te bieden op de klimaatuitdagingen om het levenscomfort in de stad te optimaliseren via de versterking van de **corridors**.
- × Sommige gebieden hebben een groot potentieel voor de uitwerking van een **lokaal landbouwsysteem**. Die kansen moeten worden gekoppeld aan het streven om de verschillende mogelijke landbouwwormen binnen het grootstedelijke gebied te bevorderen en te versterken, zoals bijvoorbeeld de invoering van

korte ketens,... Daarbij moet vooral naar een maximale voedselbevoorrading worden gestreefd (en minder naar economisch rendement, export ...). Het is belangrijk om in dit verband te wijzen op het belang van het agro-ecologische karakter van dit soort landbouw: het gele netwerk moet ook deel uitmaken van de ecologische basisstructuur en mag er geen concurrentie voor vormen.

De lessen die we uit het macroniveau kunnen trekken, geven ook een algemeen idee van de coherente strategie die de grootstad moet nastreven voor de versterking van de open ruimte.

Een beter inzicht van de opgesomde elementen op het niveau van de Noordrand biedt de mogelijkheid om de uitdagingen en hun onderlinge samenhang te verdiepen. De schaalsprong tussen de verschillende niveaus is nodig om de principes te verfijnen die tijdens deze studiefase naar voren kwamen. De studie moet dan ook leiden tot de uitwerking van een gemeenschappelijke visie voor de gehele Noordrand.

CONSTRUCTIE VAN DE VISIE

NETWERK VAN ROBUUSTE OPEN RUIMTEN OP HET NIVEAU VAN DE GROOTSTAD BESTAANDE UIT CORRIDORS, ELK MET HUN EIGEN KENMERKEN

- GROENE RUIMTE
- DOMINANT BEBOST
- DOMINANT LANDBOUW
- DOMINANT VOCHTIG
- CONCENTRISCHE STRUCTUUR
- KANAAL

De visie die wordt uitgewerkt op het niveau van de Brusselse grootstad, maakt duidelijk hoe de bestaande structuren op het grondgebied kunnen worden geconsolideerd zodat een evolutie kan worden ingezet naar de vorming van een reeks robuuste corridors van open ruimten: deze zijn bedoeld om een continuïteit vanaf het stadscentrum tot de grote open landschappen aan de grenzen van de grootstad te verzekeren. Wanneer ze met elkaar worden verbonden tot samenhangende corridors, kunnen die open ruimten meerdere ecosystemediensten verlenen op het vlak van biodiversiteit, klimaatregulatie, toegang tot groene ruimte... Voor de totstandkoming van het netwerk zijn we vertrokken vanuit de bestaande toestand met de bedoeling om deze uiteindelijk beter te laten presteren.

De vorming van corridors biedt zowel de mogelijkheid om de stad (op een radiale manier) met het open landschap van de Vlaamse rand te verbinden als om de transversale (concentrische) verbindingen te versterken en op die manier een zo robuust mogelijk netwerk tot stand te brengen. De transversale corridors verbinden immers op veel plaatsen de radiale structuren en vormen op die manier een volwaardig netwerk.

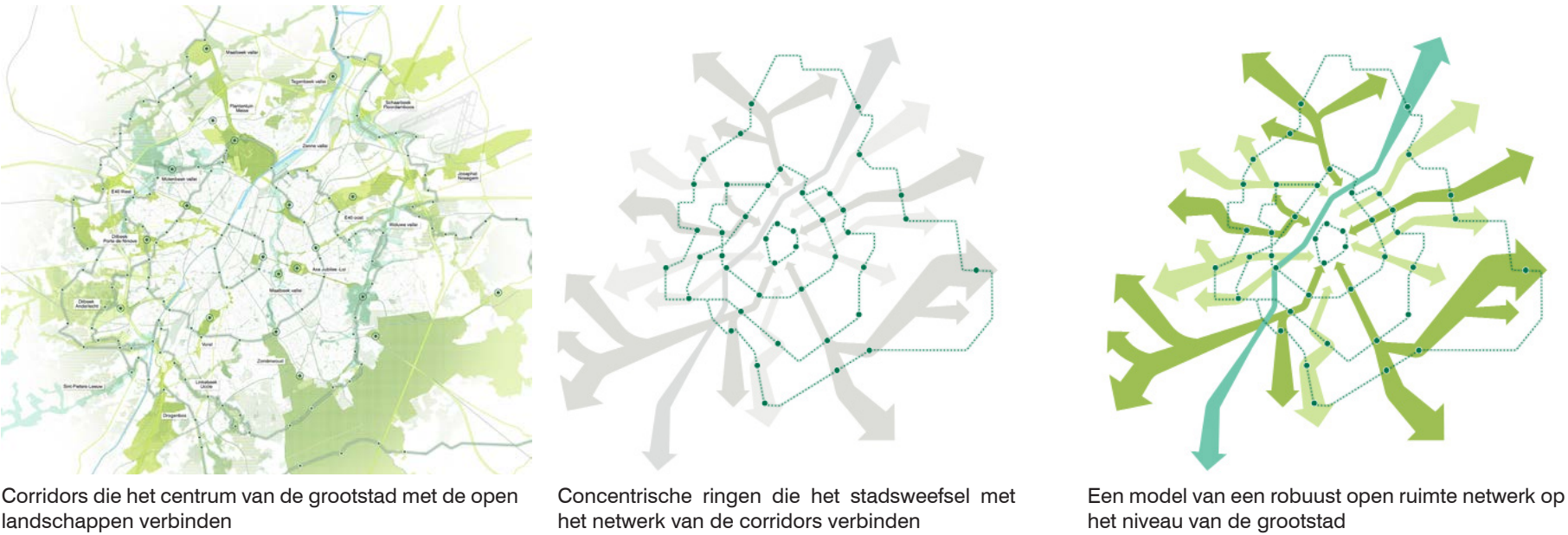
Wanneer men robuuste ecologische corridors wil vormen, moet men met verschillende parameters rekening houden. Een ecologische verbingszone is bedoeld om verschillende natuurgebieden met elkaar te verbinden. Zo'n gebied is vaak een opeenvolging van verschillende overgangsgebieden en corridors, met een minimale breedte om een zekere doeltreffendheid te halen.

Elke soort heeft zijn eigen behoeften. Het netwerk is dan ook bedoeld voor de ontwikkeling van de flora en de fauna en wordt ter beschikking gesteld van de gebruikers. Die verschillende groepen hebben soms tegengestelde behoeften. Wat een verbinding is voor de ene soort, is soms een barrière of zelfs een valstrik voor de andere soort. De aangeboden typologieën

moeten dan ook voldoende gevarieerd zijn, zodat alle types organismen naar hun eigen habitat kunnen migreren.

We wijzen in dit verband op enkele specifieke kenmerken:

- De corridors bestaan uit een opeenvolging van verschillende landschapsoorten, maar elke corridor heeft ook specifieke eigenschappen en uitdagingen.
- Vier belangrijke concentrische structuren verbinden die corridors met elkaar: de kleine ring, de middenring (die beide nog kunnen verbeteren op het vlak van landschapskwaliteit en de ecosystemediensten), de Groene Wandeling en de Groene Gordel. Die ringen bieden de mogelijkheid om een krachtig netwerk te vormen, dat ter beschikking kan worden gesteld aan de gebruikers van de grootstad.
- Alle radiale corridors strekken zich uit tot voorbij de Ring 0. Merk op dat de R0 zelf na de heraanleg die voorzien is in het kader van 'Werken aan de Ring' zelf een ecologische en verkoelende verbinding zal vormen tussen de radiale corridors.
- Naast de concentrische netwerken bieden sommige transversale corridors, zoals het Woluwedal, de mogelijkheid om de radiale delen met elkaar te verbinden.
- In de huidige visie is in elke corridor ook een recreatieve dimensie geïntegreerd voor de gebruikers van en naar de grootstad. Dat gebruik is uiteraard niet voorzien in het volledige open netwerk, aangezien fauna en flora ook de kans moet krijgen om zich te ontwikkelen in gebieden die ontoegankelijk zijn voor de mens. De recreatieve dimensie is dan ook slechts een van de aspecten van het netwerk.
- Ter herinnering: de verschillende corridors nu reeds opgenomen in talrijke planninginitiatieven: ruimtelijk beleidsplan Vlaanderen, VSGB Vlaamse Rand, GDPO, Master Vision R0, ruimtelijk beleidsplan Vlaams-Brabant ...

OVERZICHT VAN HET GEVORMDE NETWERK

NOORDRAND

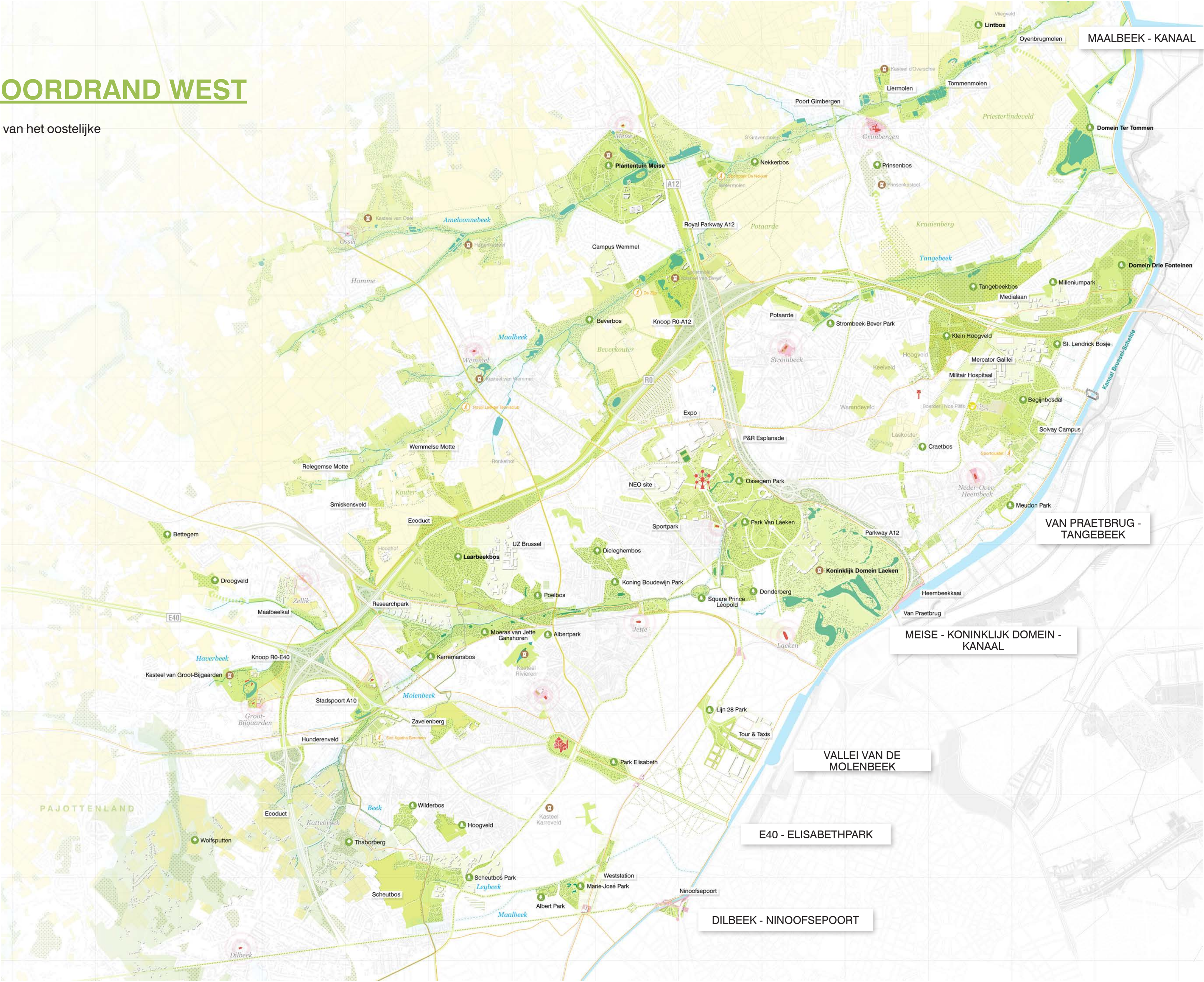

CORRIDORS NOORDRAND WEST

In dit deel bekijken we de corridors van het oostelijke deel van de Noordrand.

Het omvat de volgende corridors:

- × Dilbeek - Ninoofsepoort
- × E40 - Elisabethpark
- × Vallei van de Molenbeek
- × Koninklijk Domein - Meise
- × Van Praetbrug - Tangebeek
- × Maalbeek - Kanaal

Corridor Dilbeek - Ninoofsepoort

Deze corridor strekt zich uit van het landschap van het Pajottenland in het westen via de gemeenten Dilbeek, Sint-Agatha-Berchem, Koekelberg en Molenbeek en loopt tot het kanaal bij de Ninoofsepoort, aan de rand van de Vijfhoek. Hij omvat de grote uitgestrekte gebieden van de Wolfspuiten, Kattebroek, waar de Molenbeek ontspringt, en Scheutbos, waar de bron van de Maalbeek ligt.

In het westelijke deel van deze corridor is er nog heel wat open ruimte. Er kunnen verschillende waterlopen ecologisch worden verbeterd door ze meer open te leggen, maar ook door ze lokaal te laten infiltreren. Deze strategie van vernatting vindt, geheel volgens de landschappelijke logica, plaats in de valleien. Daar zijn er ook interessante mogelijkheden om de boslaag te versterken, als verdubbeling van deze logica, maar niet enkel dat: het behoud van open wetlands (moerassen natte weiden) is waardevol. Herbebossingsstrategieën zijn trouwens ook interessant in drogere gebieden. De agro-ecologische landbouw in de richting van het Pajottenland biedt tal van mogelijkheden voor de stedelijke voedselbevoorrading en betekent ook dat landschapselementen het corridor-effect versterken.

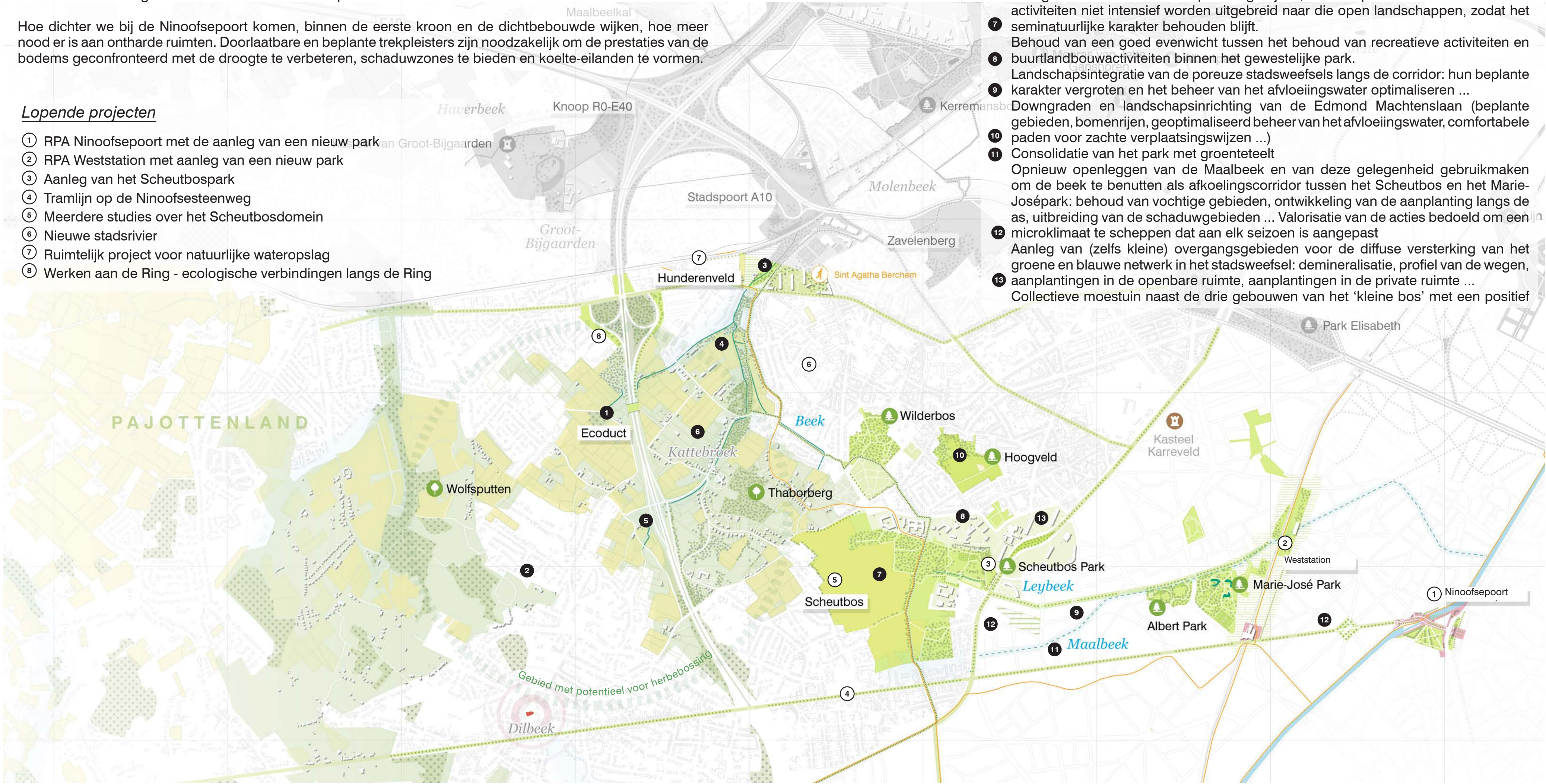
Hoe dicht we bij de Ninoofsepoort komen, binnen de eerste kroon en de dichtbebouwde wijken, hoe meer nood er is aan ontharde ruimten. Doorlaatbare en beplante trekpleisters zijn noodzakelijk om de prestaties van de bodems geconfronteerd met de droogte te verbeteren, schaduwzones te bieden en koelte-eilanden te vormen.

Lopende projecten

- 1 RPA Ninoofsepoort met de aanleg van een nieuw park
- 2 RPA Weststation met aanleg van een nieuw park
- 3 Aanleg van het Scheutbospark
- 4 Tramlijn op de Ninoofsesteenweg
- 5 Meerdere studies over het Scheutbosdomein
- 6 Nieuwe stadsrivier
- 7 Ruimtelijk project voor natuurlijke wateropslag
- 8 Werken aan de Ring - ecologische verbindingen langs de Ring

Veelbelovende initiatieven

- 1 Aanleg van een ecoduct om een link te leggen tussen Kattebroek en Wolfspuiten
- 2 Versterking van de ecologische verbindingen door de open ruimten naar het grote landschap
- 3 Verbreding van de ecologische verbinding langs de Molenbeek, behoud van het vochtige karakter langs deze as
- 4 Openlegging van de Molenbeek in de openlucht, ontwikkeling van strategieën voor een meer performant beheer van het afvloeiingswater in de vallei (infiltratiezones, retentiezones, bufferzones ...)
- 5 Sluiten van afrit nr. 12 op de Ring – te onderzoeken wenselijkheid van de creatie van een ecoduct
- 6 Versterking van het ecologische en agrarische karakter van Kattebroek Optimalisatie van het waterbeheer in deze zone Versterking van de toegang tot de Thaborberg voor gebruikers van zachte verplaatsingswijzen, maar erop toezien dat de recreatieve activiteiten niet intensief worden uitgebreid naar die open landschappen, zodat het seminatuurlijke karakter behouden blijft.
- 7 Behoud van een goed evenwicht tussen het behoud van recreatieve activiteiten en buurtlandbouwactiviteiten binnen het gewestelijke park.
- 8 Landschapsintegratie van de poreuze stadsweefsels langs de corridor: hun beplante karakter vergroten en het beheer van het afvloeiingswater optimaliseren ...
- 9 Downgraden en landschapsinrichting van de Edmond Machtenslaan (beplante gebieden, bomenrijen, geoptimaliseerd beheer van het afvloeiingswater, comfortabele paden voor zachte verplaatsingswijzen ...)
- 10 Consolidatie van het park met groenteteelt
- 11 Opnieuw openleggen van de Maalbeek en van deze gelegenheid gebruikmaken om de beek te benutten als afkoelingscorridor tussen het Scheutbos en het Marie-Josépark: behoud van vochtige gebieden, ontwikkeling van de aanplanting langs de as, uitbreiding van de schaduwgebieden ... Valoriseren van de acties bedoeld om een microklimaat te scheppen dat aan elk seizoen is aangepast
- 12 Aanleg van (zelfs kleine) overgangsgebieden voor de diffuse versterking van het groene en blauwe netwerk in het stadsweefsel: demineralisatie, profiel van de wegen, aanplantingen in de openbare ruimte, aanplantingen in de private ruimte ...
- 13 Collectieve moestuin naast de drie gebouwen van het ‘kleine bos’ met een positief

Corridor E40 - Elisabethpark

Deze corridor loopt vanaf het Pajottenland en Dilbeek via Sint-Agatha-Berchem en Ganshoren tot aan Koekelberg, waar ze het Elisabethpark tot aan het kanaal doorkruist. De Molenbeek doorkruist deze corridor en vormt op die manier een belangrijke structuur voor de verbinding van de as met de andere delen van het netwerk. In de huidige toestand vormt de corridor echter een typisch knelpunt van ondergrondse waterlopen die moeilijk opnieuw kunnen worden blootgelegd, terwijl stroomopwaarts de retentiestrategie beter zou moeten worden uitgewerkt om de overstromingen stroomafwaarts te beperken.

De westelijke toegang tot het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die momenteel zwaar wordt benadeeld door zijn infrastructurele karakter, kan uitgroeien tot een kwalitatief hoogstaande toegangspoort tot de stad, waar verschillende landschapsvormen aan elkaar grenzen: landbouwgebieden, natuurlijke vochtige gebieden en stedelijke inrichtingen binnen een geoptimaliseerd infrastructuurnetwerk. De Zavelenberg vormt een belangrijke pool in de basisstructuur van de open ruimten: zijn rol (zoals die wordt nagestreefd door het valorisatieproject van Leefmilieu Brussel) zou eruit moeten bestaan om de omliggende wijken van voedsel te voorzien (in het kader van een voedselstrategie op het niveau van de grootstad) en om de buurtbewoners te verenigen rond gezellige activiteiten: (gezond en plaatselijk) eten en zich in de natuur bevinden ...

Binnen dichtbebouwde wijken moet elke open ruimte optimaal worden benut voor de ontwikkeling van een natuurlijke dimensie en een geoptimaliseerd waterbeheer, zodat de natuurelementen op elkaar kunnen worden aangesloten en de microklimaatomstandigheden binnen de wijken kunnen worden geoptimaliseerd (meer beplanting, meer schaduw in de zomer, behoud van vochtigheid tijdens het warme seizoen ...).

Het laatste gedeelte van de corridor bestaat uit de zeer fijne verbinding van de Keizer Karellaan en de Leopoldlaan. De inrichting ervan moet van een hoge kwaliteit zijn, zodat de prestaties langs deze verbinding kunnen worden verzekerd, door de gestructureerde integratie van groen. Het Elisabethpark vormt een overgangsruimte die met elke (micro-)opportuniteit binnen dit dichtbebouwde weefsel moet worden verbonden. Die opportuniteiten zijn hier zeer zeldzaam, maar moeten wel zodra dat enigszins kan, in de basisstructuur van de open ruimten worden geïntegreerd.

Veelbelovende initiatieven

- 1 Stadstoegang A10-Molenbeek
 - 2 Groene verbindingen langs de Technologiestraat en de Jan Tieboutstraat en de naaste omgeving van de spoorweg
 - 3 Op lange termijn: openlegging van de Molennbeek en integratie van de gebouwen in het landschap
 - 4 Uitbreiding van het Kerremansbos om op die manier de verbinding in de
 - 5 richting van Zellik mogelijk te maken
 - 6 Landschapspark Maalbeekdal aansluitend op de inrichting van de zuidelijke randen van Zellik
 - 7 Ecologische verbindingen in de richting van Droogveld en Bettegem
 - 8 Integratie van de sportcampus in de Molenbeekvallei Deklassering en herwaardering van de Hunderenveldlaan
 - 9 Openlegging van de Molenbeek
 - 10 Groene corridor langs de spoorweg
 - 11 Verbreding van de ecologische verbinding langs de Molenbeek (waarvan een deel momenteel wordt bestudeerd)
 - 12 Landschapsinrichting en verlaging van de status van de Keizer Karellaan
 - 13 Versterking van het recreatieve aanbod (speelpleinen op de semiopenbare plaatsen)
- Aanleg van (zelfs kleine) overgangsgebieden voor de diffuse versterking van

Lopende projecten

- 1 Werken aan de Ring - ecologische verbindingen langs en over de Ring
- 2 Ruimtelijk project voor natuurlijke wateropslag
- 3 Zavelenberg als centrum voor lokale stadslandbouw
- 4 Verbreiding van het Kerremansbos (fase 2)
- 5 Park & Ride Groot-Bijgaarden station
- 6 Tijdelijke Park & Ride
- 7 Initiatieven rond de Nieuwe Stadsrivier (NSR)
- 8 Landschapsintegratie van het bedrijvenpark
- 9 Toekomstvisie Molenbeek
- 10 Bouwproject voor nieuwe ondernemingen

Corridor vallei van de Molenbeek

Deze corridor volgt de loop van de Molenbeek en begint in de buurt van zijn bron in Kattebroek. De Molenbeek is gekanaliseerd tot in Ganshoren, waar de Maalbeek erin uitkomt en dan blijft ze bovengronds via het (zeer hoogwaardige) moerasland van Ganshoren.

Deze opeenvolging van lineaire groene ruimten is een interessante illustratie van de ecosysteemdiensten die kunnen worden verkregen door een beek op te nemen in een natuurlijk netwerk (en dit zowel op milieu- als op recreatief vlak). Deze ingreep zou niet alleen stroomopwaarts best worden doorgetrokken tot aan Hunderenveld, maar ook stroomafwaarts tot aan het koninklijk domein.

Als deze as wordt verlengd tot de opeenvolging van de parken en het koninklijk domein (zie in dit verband corridor Meise-Heizel) kan ook via de dichtbebouwde wijken een verbinding worden versterkt tot aan Tours & Taxis. Merk evenwel op dat park L28 na de nodige inspanningen kon worden omgevormd tot een hoogwaardige verbinding voor de actieve modi en een populaire recreatieve as werd naar het park van Tours & Taxis. Deze inrichting vormt een duidelijke meerwaarde voor de omliggende wijken. Dit soort ingrepen vormen echter ook soms een bedreiging voor de plaatselijke biodiversiteit (op locaties die aanvankelijk niet toegankelijk waren).

Het blijkt dan ook noodzakelijk om langs de waterlopen vochtige gebieden te behouden. Een groot deel van de beek stroomt momenteel ondergronds, waardoor er weinig toegangsmogelijkheden zijn tot het water. Er werden weinig drainage- en infiltratiegebieden behouden als alternatieve afvoermiddelen. Achter het Koning Boudewijnpark gaat de Molenbeek weer ondergronds in de richting van het kanaal. Iets verder voorziet een afgesloten tak van de Molenbeek de vijvers van het kasteel van Laken van water. Het bovengrondse gedeelte van de Molenbeek zou bijvoorbeeld kunnen worden verlengd tot aan het park van Laken, zodat men daar de piekdebieten kan opvangen (in de plaats dat het rechtstreeks naar het kanaal afloopt).

Lopende projecten

- 1 WADR - ecologische verbindingen langs en over de Ring
 - 2 LIP Groene Noordrand - casestudy bovenloop van de
 - 3 Maalbeek
 - 4 Project van herbebossing ANB in het Laarbeekbos
 - 5 Uitbreiding van het Laarbeekbos - ph2
 - 6 Park and Ride-station van Groot-Bijgaarden
 - 7 Tijdelijke Park & Ride
 - 8 Nieuwe stadsrivier
 - 9 Landschapsintegratie van het onderzoekspark
 - 10 Ruimtelijk project voor natuurlijke wateropslag
 - 11 Richtschema Tours et Taxis
 - 12 Landschappelijke inrichting van de naaste omgevingen van het kanaal (BKP)
 - 13 Studie van de Molenbeekcorridor in het kader van Metropolitan Landscapes
- Ontwikkelingsproject bedrijvenpark

Veelbelovende initiatieven

- 1 Stadstoegang A10-Molenbeek
- 2 Groene verbindingen langs de Technologiestraat, de Jan Tieboutstraat en de randen van de spoorweg
- 3 Op lange termijn: openlegging van de Molennbeek en integratie van de gebouwen in het landschap
- 4 Uitbreiding van het Kerremansbos om op die manier de verbinding in de richting van Zellik mogelijk te maken
- 5 Landschapspark Maalbeekdal aansluitend op de inrichting van de zuidelijke randen van Zellik
- 6 Ecologische verbindingen in de richting van Droogveld en Bettegem
- 7 Integratie van de sportcampus in de Molenbeekvallei door declassering van de Hunderenveldlaan
- 8 Openlegging van de Molenbeek
- 9 Groene corridor langs de spoorweg
- 10 Verbreding van de ecologische verbinding langs de Molenbeek
- 11 Integratie van de ziekenhuiscampus in het landschap
- 12 Geleidelijke openlegging van de Molenbeek
- 13 Landschapsinrichting van de steenwegen aan de stadsingangen: vermindering van de barrière-effecten, inrichting van de oversteken, werk op het profiel van de wegen, verdeling tussen de verschillende modi, plaats voor de natuur, integratie in de continuïteit van de groene en de blauwe netwerken ...
- 14 Behoud van het water in de vallei zelf (moerassen van Jette en van Ganshoren)
- 15 Noodzaak van aanzienlijke retentiegebieden en dan vooral in het westen van het Huybrechtspark)
- 16 Heel wat bodems zijn verontreinigd: opportuniteiten voor de sanering en de hernaturalisering van het leefmilieu
- 17 Uitbreiding van het Molenbeekpark - Laken om piekdebieten op te vangen
- 18 Verbetering van permeabiliteit van de wegen
- 19 Noodzakelijke aanwezigheid van groen versterken om de bodem beter bestand te maken tegen droogte
- 20 De laatste verbindingen richting de open landbouwgebieden in het noorden (Obbergen, Reekstraat - Rasselstraat) bewaren

Corridor koninklijk domein - Meise

Vanaf de gemeenten Wemmel en Merchtem met hun heuvelachtige topografie doorkruist deze corridor de vallei van de Maalbeek, de plantentuin in Meise en de R0 voordat hij in het gewest uitmondt. Daar doorkruist de corridor het Heizelplateau en vervolgens de opeenvolgende parken van Laken om uiteindelijk uit te komen in een groot groen gebied dat voor bijna niemand toegankelijk is: het Koninklijk domein van Laken. De corridor is ingrijpend onderbroken door de infrastructuurassen (A12-R0). Een van de uitdagingen voor deze corridor bestaat erin om een volwaardige verbinding tot stand te brengen tussen twee grootstedelijke attractiepolen: de Plantentuin van Meise en de Heizel. Beide elementen spelen immers een complementaire recreatieve rol en ze kunnen elkaar versterken wanneer ze opnieuw in een netwerk worden samengebracht. De imposante snelweginfrastructuur die zich uitstrekt vanaf de Van Praetbrug tot aan de A12 is reeds een heraanlegproject, waarbij het de ambitie is om er een stadsboulevard van te maken. De aansluiting op de R0 zal zo milieuvriendelijk mogelijk worden ontworpen. De corridor zal ten noorden van de R0 kunnen worden versterkt dankzij de optimalisatie van de werking van de landbouwruimten aan beide zijden van de A12. Die ruimten, die door natuurlijke valleien en grote snelweginfrastructuren worden omringd, bieden mooie opportuniteiten om de ecologische waarde ervan te versterken. Agro-ecologische landbouw kan er worden ingezet als antwoord op de ontwikkelingsambities van een duurzame lokale landbouw. Er kan een robuust open ruimte netwerk worden gecreëerd door deze ruimten te integreren in de plannen van de Strategische Projecten Groene Noordrand en worden gerealiseerd via het toekomstige LIP Groene Noordrand (in samenwerking met de Vlaamse Landmaatschappij).

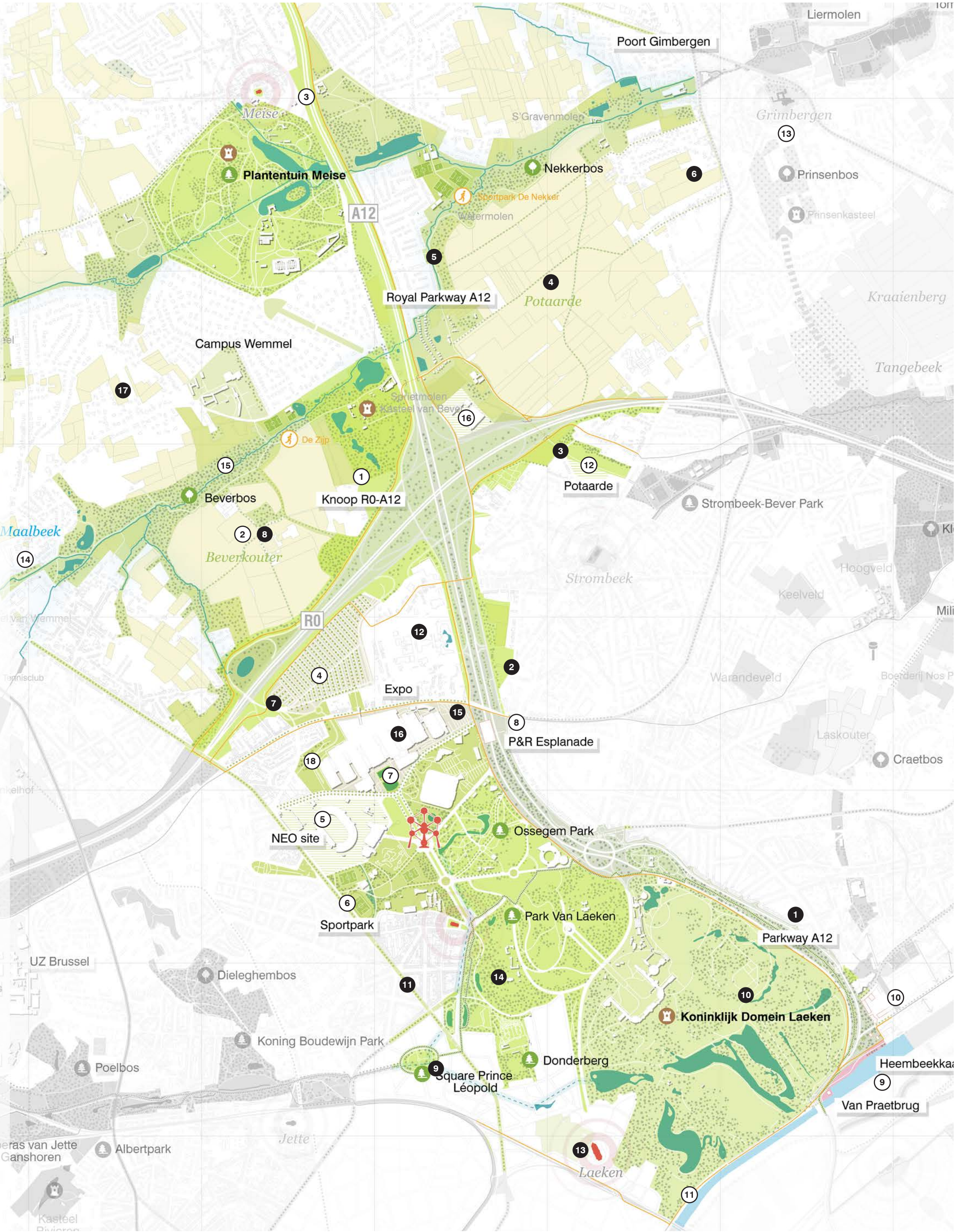
Lopende projecten

- 1 WADR - ecologische verbindingen langs en over de
- 2 Ring
- 3 LIP Groene Noordrand - casestudy Bever- en
- 4 Potaardekouters
- 5 Brabantnet - Nieuwe tramlijn Willebroek-Brussel
- 6 Parking C - studie van de programmering van de site
- 7 Masterplan NEO-site
- 8 Sportpark
- 9 RPA Heizel
- 10 Herinrichting van de A12 tot stadsboulevard,
- 11 vergroening, integratie van fietspaden ...
- 12 Masterplan Bruxelles Royal Yacht Club (BRYC)
- 13 Gebied van gewestelijk belang 4 - Van Praet (GGB-4)
- 14 Landschappelijke inrichting van de naaste omgevingen
- 15 van het kanaal (BKP)
- 16 RUP Potaarde - akkoord 2/3 voor open ruimten
- 17 GRSP Grimbergen

Veelbelovende initiatieven

- 1 Optimalisatie van de infrastructuur voor de aanleg van een parkway langs de A12: met het oog op reële prestaties van de infrastructuur
- 2 Inrichting van de naaste omgeving van de A12 tot een hoogwaardig lineair park en een rechtstreekse verbinding voor actieve verplaatsingswijzen, in overeenstemming met het project om er een performante stadsboulevard van te maken. Verzekering van de ecologische continuïteit tussen de twee ecologische en toeristische polen die door de Plantentuin in Meise en de Heizelvlakte worden gevormd.
- 3 Ecologische verbinding tussen de bron van de Tangebeek en de Potaardekouter.
- 4 Integrale visie van de Potaardekouter en zijn verbinding met de grote landschappen en Brussel

- 5 Versterking van de ecologische rol van de naaste omgeving van de Potaardekouter langs de Maalbeek
- 6 Definitie van de naaste omgeving van Grimbergen in de richting van de Potaardekouter
- 7 Ecologische verbinding tussen Parking C en de Beverkouter - toegangspoort tot het grote landschap vanaf het Brussels Gewest
- 8 Integrale visie van de Beverkouter en zijn verbinding met de grote landschappen en Brussel
- 9 Geleidelijke openlegging van de Molenbeek
- 10 Optimalisatie van het ecologische beheer van het koninklijk domein
- 11 Landschapsinrichting van de structurerende assen van de wijk: Houba de Strooperlaan, maar ook Rommelaere, De Greef,
- 12 Landschapsinrichting van de bedrijvencampus en de integratie ervan in de groene corridor
- 13 Landschapsintegratie van de naaste omgeving van de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Laken
- 14 Versterking van de rol van het park van Laken in de strategie van het regenwaterbeheer (temporisatie van het water in het park)
- 15 Parking Telexpo, opportuniteit van herkwalificatie met het oog op de continuïteit van het groene netwerk
- 16 Mogelijke verlenging van de ecologische continuïteit door optimalisatie op het monolithische blok dat door de opeenvolgende paleizen wordt gevormd: waardering van de tussenruimten, werk aan de gevels, de daken ...
- 17 Opname van de bestaande kleine groene ruimten in

Corridor Van Praetbrug - Tangebeek

Deze corridor doorkruist Neder-Over-Heembeek en loopt in het noorden richting Grimbergen en zijn open landschappen. De corridor is gelegen op de westelijke flank van het kanaal en van de Zennevallei. De rand langs het kanaal bestaat uit industriegebied. Dit vormt een sterke barrière tussen het kanaal en het residentiële weefsel. Meer stroomopwaarts telt de helling tal van bronnen die tegenwoordig min of meer vergeten zijn. Ze ontspringen in kleine groene en soms beboste (rest-) ruimten.

Op het plateau strekken zich verschillende kleine landbouwgebieden uit tussen het woonweefsel. Die gebieden worden nog bewerkt volgens de conventionele landbouwmethoden.

Het gebied beschikt nog over enkele fragiele verbindingen vanaf het kanaal naar de plateaus. Het vormt ook ecologische verbindingen met het Koninklijk domein van Laken (dat op ecologisch vlak een grote waarde heeft).

De versterking van de open ruimte structuur in dit gebied bestaat erin om de verbindingen tussen de ruimtes te verbeteren zodat de bestaande kleine groene ruimten met elkaar worden verbonden en een doorlopend netwerk kunnen vormen. Momenteel worden verschillende mogelijkheden tot bebossing bestudeerd, te combineren met het streven om het agro-ecologische potentieel optimaal te benutten. In het kader van de ambitie om de bevolking van Brussel tegen het jaar 2030 zoveel mogelijk lokaal te voeden, is het interessant om de opportuniteiten die deze kleine open landbouwgebieden vormen, te benutten. De Ferme Nos Pilifs in het hart van de perimeter is een mooi voorbeeld van de convergentie tussen landbouw, ecologie, plaatselijke voeding, onderwijs en de sociale dimensie. Dergelijke initiatieven worden best nog versterkt en uitgebreid.

In de bebouwde gebieden wordt hinder vastgesteld door bodemerosie. Wanneer het water in de velden rond Koningslo zou kunnen worden vastgehouden, zou een uitdrijving van de landbouwgrond kunnen worden voorkomen. Er dient bijvoorbeeld dynamisch peilbeheer (waterretentie) te worden ingevoerd om die werking te optimaliseren. De evolutie van de huidige teelt in de richting van meer agro-ecologische landbouw betekent ook een verbetering in die zin: met de aanwezigheid van kleine landschapselementen wordt de bodem zoveel mogelijk ontzien, wat op zijn beurt de erosieproblemen verkleint.

De Tangebeek vormt een doorlopende structuur vanaf de Strombeek tot aan het Domein Ter Tommen. Het groene netwerk ontwikkelt zich langs deze blauwe structuur. Parallel strekt het Domein Drie Fonteynen zich uit vanaf het Klein Hoogveld langs de Ring tot aan het kanaal. Beide structuren vormen omvangrijke transversale verbindingen tussen de vallei en het plateau.

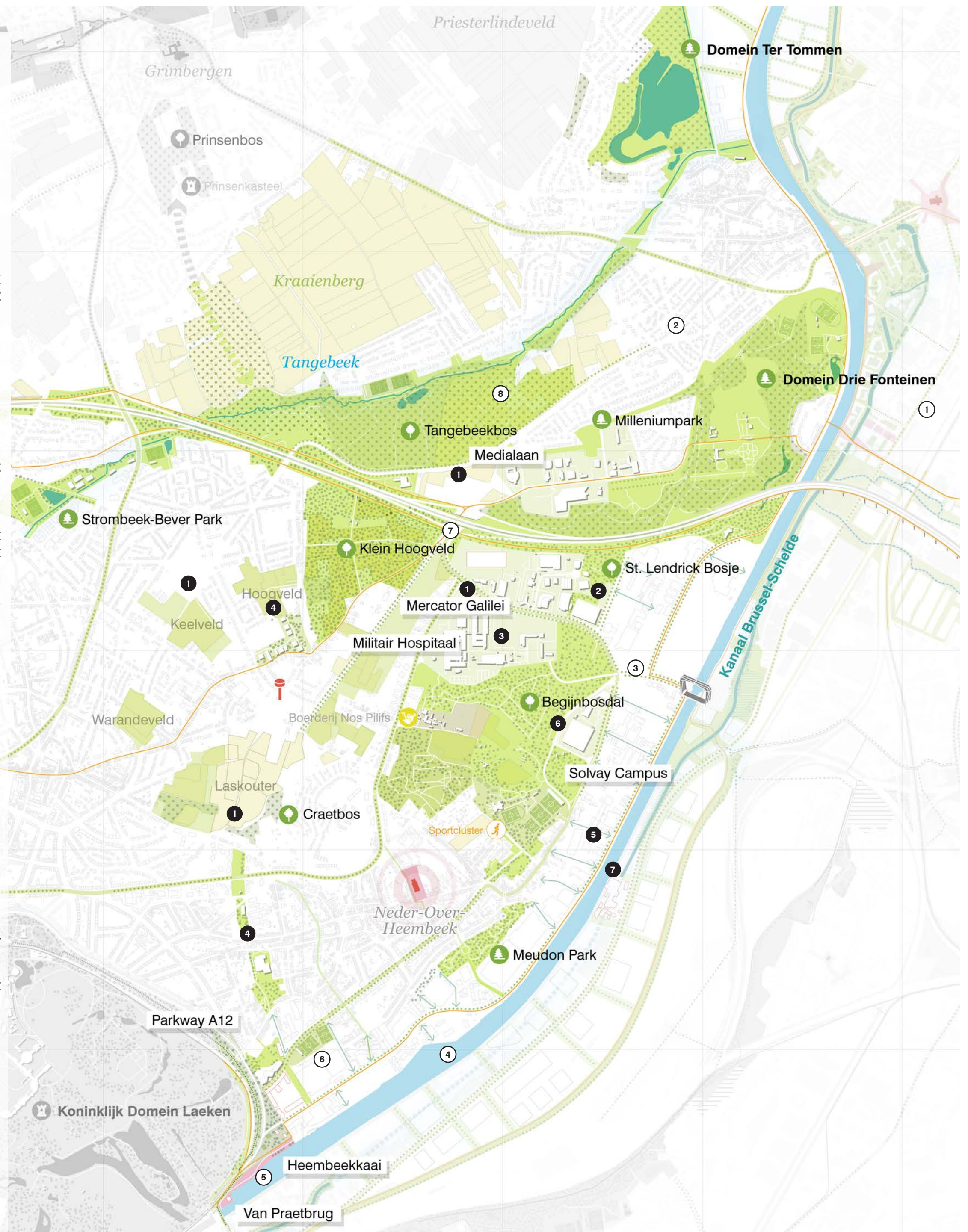
Uiteraard moet de Ring - zoals ook elders in het Gewest - evolueren van haar huidige status van barrière naar een status van ecologische verbinding dankzij de optimalisatie van de inrichting en de naaste omgeving.

Lopende projecten

- 1 GRSP Vilvoorde
- 2 Strategisch project Groene Noordrand
- 3 Industriezone Mercator Galilei (bouwplaats van Top Noordrand)
- 4 BKP: Landschapskwaliteitsplan voor het kanaal:
- 5 BRYC: herconfiguratie van de jachthaven van Brussel
- 6 Masterplan GGB 4: herontwikkeling van het gebied van gewestelijk belang
- 7 Verbreding van de Ring
- 8 Van de Basiliek tot de Basiliek: wandelparcours (Tangebeekbos - Domein 3 Fonteynen - Klein Hoogveld ...)

Veelbelovende initiatieven

- 1 Netwerk van open ruimten die de mogelijkheden voor herbebossing en de aanleg van een productief/voedingslandschap maximaliseren
- 2 Sint-Lendriks Bron: de nodige infrastructuur inrichten om te vermijden dat het bos als openbaar toilet wordt gebruikt ...
- 3 Een richtplan opstellen voor het militaire ziekenhuis. De naaste omgevingen herwaarderen zodat ze een strategische rol kunnen spelen in de verlenging van de ecologische corridors.
- 4 De open ruimte behouden door te mikken op de verdichtingsmogelijkheden in de gebieden voor residentiële uitbreiding.
- 5 De flank van de vallei opnieuw verbinding met het onderste gedeelte van de vallei door te werken aan de transversale verbindingen naar het kanaal. De verbindingen naar die grote ecologische corridor herstellen (die momenteel vooral een ecologische barrière vormt). Zijn verkoelingspotentieel voor het noordwesten van Brussel valoriseren.
- 6 De bronnen bestuderen op de flank van de vallei, dat water plaatselijk valoriseren voor de plaatselijke landbouw en de irrigatie in het gebied.
- 7 Het kanaal herkwalficeren, zowel in de huidige inrichting als in de configuratie van de wegen erlangs.

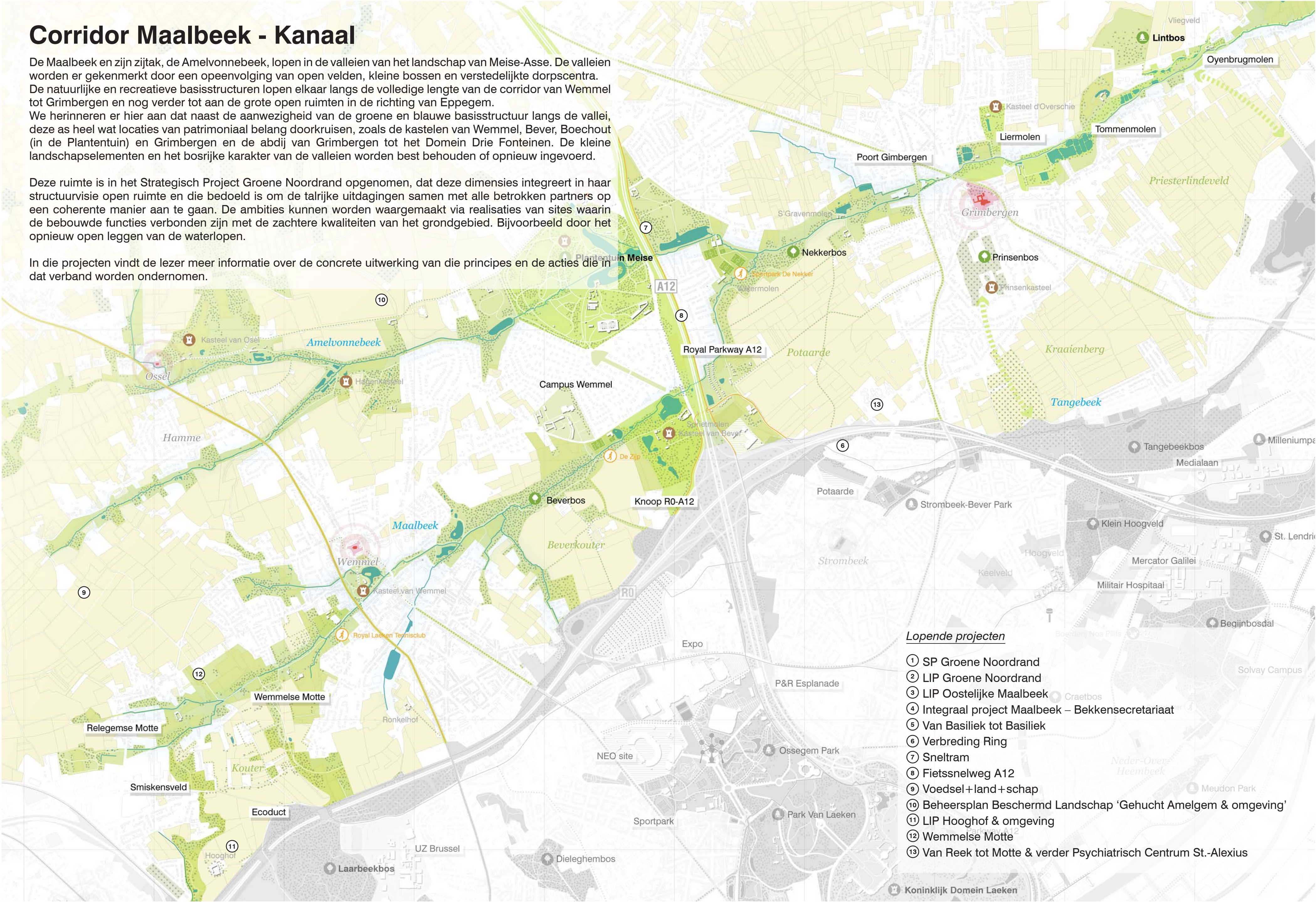

Corridor Maalbeek - Kanaal

De Maalbeek en zijn zijtak, de Amelvonnebeek, lopen in de valleien van het landschap van Meise-Asse. De valleien worden er gekenmerkt door een opeenvolging van open velden, kleine bossen en verstedelijkte dorpscentra. De natuurlijke en recreatieve basisstructuren lopen elkaar langs de volledige lengte van de corridor van Wemmel tot Grimbergen en nog verder tot aan de grote open ruimten in de richting van Eppegem. We herinneren er hier aan dat naast de aanwezigheid van de groene en blauwe basisstructuur langs de vallei, deze as heel wat locaties van patrimoniaal belang doorkruisen, zoals de kastelen van Wemmel, Bever, Boechout (in de Plantentuin) en Grimbergen en de abdij van Grimbergen tot het Domein Drie Fonteinen. De kleine landschapselementen en het bosrijke karakter van de valleien worden best behouden of opnieuw ingevoerd.

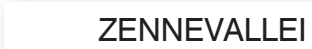
Deze ruimte is in het Strategisch Project Groene Noordrand opgenomen, dat deze dimensies integreert in haar structuurvisie open ruimte en die bedoeld is om de talrijke uitdagingen samen met alle betrokken partners op een coherente manier aan te gaan. De ambities kunnen worden waargemaakt via realisaties van sites waarin de bebouwde functies verbonden zijn met de zachtere kwaliteiten van het grondgebied. Bijvoorbeeld door het opnieuw open leggen van de waterlopen.

In die projecten vindt de lezer meer informatie over de concrete uitwerking van die principes en de acties die in dat verband worden ondernomen.

In dit deel bekijken we de corridors van het oostelijke deel van de Noordrand.

- × Zennevallei
- × Schaarbeek - Machelen
- × Josaphat - Zaventem
- × E40 - Vuilbeek
- × Woluwedal
- × Trawool

Corridor Zennevallei

Deze corridor bestaat meer bepaald uit de Zennevallei, langs het Kanaal, van het industriegebied en de spoorwegen erlangs. Het water wordt er van zijn omgeving afgesneden door de verkeersassen en de randgebieden van de ondernemingen die een barrière vormen: de buurtbewoners hebben daardoor geen enkele band meer met die geografische component. Bovendien loopt de Zenne er nog gedeeltelijk ondergronds.

In Vilvoorde is al een trend bezig is om voormalige industriële sites op een duurzame manier om te vormen: er worden intussen al meerdere acties ondernomen via herinrichtingsprojecten die op min of meer lange termijn zullen worden gerealiseerd. In dat opzicht moeten de toekomstige inrichtingen gericht zijn op het behoud van de bestaande kwaliteiten, het herstel van de verbinding met de kenmerken van een ‘vallei’ en het laten aansluiten van die acties om verbindingen binnen het netwerk tot stand te brengen. Meer stroomopwaarts vormen de ontwikkelingsmogelijkheden voor het gebied Schaarbeek-Vorming een opportuniteit om het ecologische en recreatieve potentieel te versterken. Uiteraard biedt de huidige configuratie van de site een bijzonder biotoop voor soorten die in struikgewas, langs wegen en op warme rotsachtige bodems leven (bv. hagedissen). De evolutie van de site via de valorisatie van het braakliggend terrein moet een versterking van de ecosystemische dienstverlening beogen.

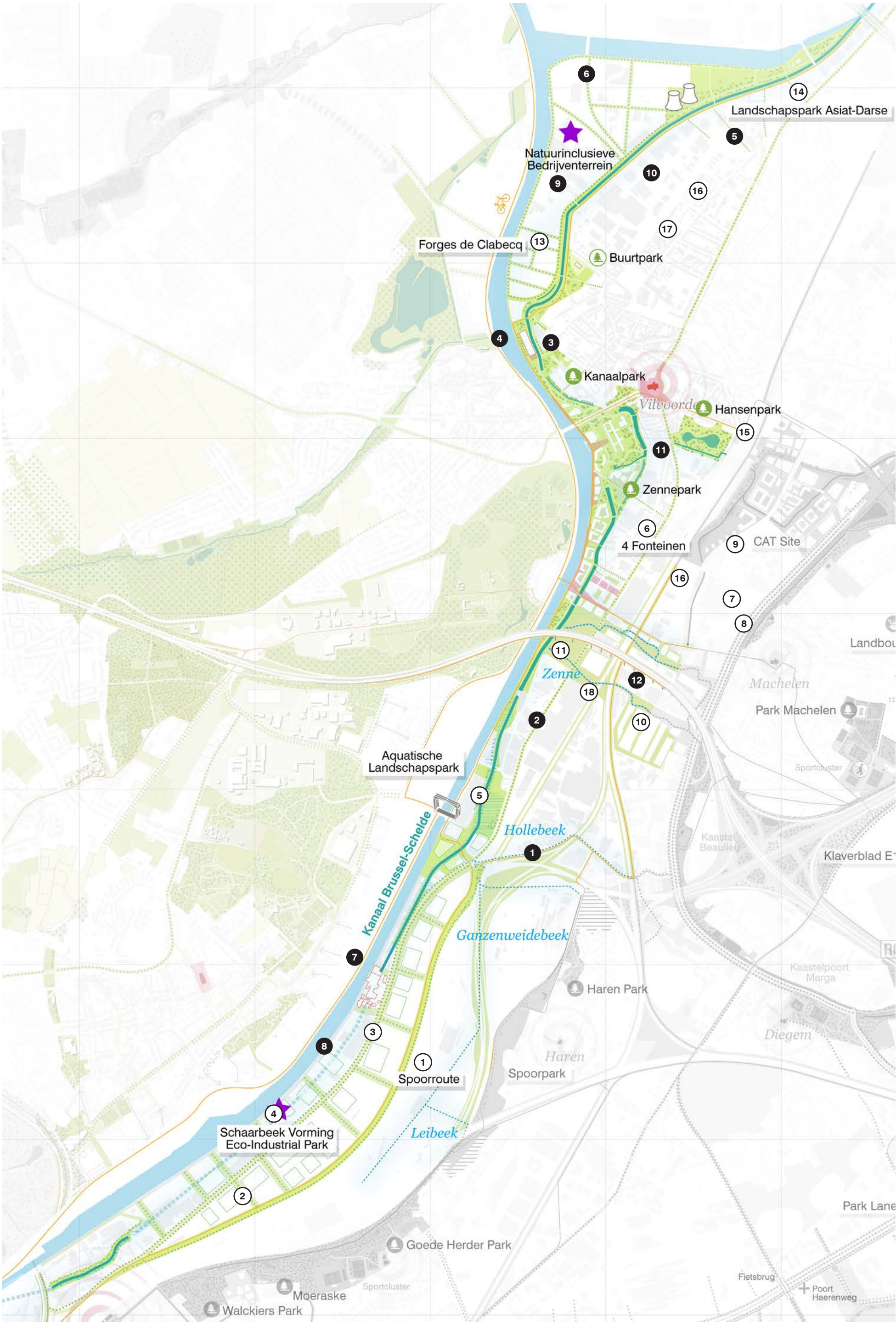
De kleine waterlopen stromen niet meer rechtstreeks naar de Zenne, maar vermengen zich in het groene netwerk, waar het water voldoende plaats krijgt om plaatselijk te infiltreren of om vertraagd te worden afgevoerd. Op die manier kan die corridor haar hoogwaardige ecologische dimensie terugkrijgen waarbij de aanwezigheid van het water wordt gevaloriseerd en haar rol als afkoelingscorridor voor de hoofdstad wordt versterkt.

Lopende projecten

- ① Spoorbaan
- ② Groene oversteekplaatsen
- ③ Groene boulevard
- ④ Richtschema Schaarbeek-Vorming - Ecologisch
- ⑤ industriepark
- ⑥ Waterlandschapspark langs de Zenne met de bedoeling om de Zenne over een deel van +/- 2 km opnieuw open te leggen (BKP kanaal)
- ⑦ Strategisch reconversiegebied Vilvoorde-
- ⑧ Machelen: met talrijke ambities op het vlak van de herkwalificatie van de basisstructuur van de
- ⑨ openbare ruimten
- ⑩ Renaultfabriek
- ⑪ (Masterplan) Kerklaan
- ⑫ CAT-site
- ⑬ Broeksite
- ⑭ Buda +
- ⑮ Masterplan 4 Fontein
- ⑯ RUP Forges de Clabecq
- ⑰ RUP Asiat-Darse
- ⑱ Landschapvisie Zennevallei
- ⑲ Gedeelde vallei - TOP Noordrand
- ⑳ GRSP Vilvoorde
- ㉑ Landinrichtingsplan (LIP) Trawool - Woluwe - Floordambos: met talrijke ambities voor de herkwalificatie van de basisstructuur van de open

Veelbelovende initiatieven

- ① Een transversale verbinding tot stand brengen tussen Diegem en het kanaal langs de Hollebeek
- ② Evolutie in de richting van een landschappelijke inpassing van de Schaarbeeklei
- ③ Open leggen van de Zenne en tot stand brengen van groene continuïteiten langs de loop (meerdere tracés bestudeerd)
- ④ Reconversie van de Parmentier-site en activering van de voorkant van het kanaal voor recreatieactiviteiten
- ⑤ Versterking van de transversale verbindingen naar de Zenne binnen het bestaande weefsel
- ⑥ Realisatie van een groene continuïteit langs het kanaal en herkwalificatie van het industriële weefsel voor een betere integratie van de aanwezigheid van de natuur
- ⑦ Herwaardering van het kanaal als groen-blauwe corridor, versterking van zijn ecologische rol ondanks het behoud van zijn functionele bestemming (behandeling van de oevers, de omgeving, mogelijke oversteekplaatsen voor fauna en flora) - zie BKP
- ⑧ Toegankelijk maken van het kanaal via de openbare ruimte om zijn recreatieve dimensie te waarderen
- ⑨ Integratie van de performante natuurlijke dimensie binnen de industrieparken (‘bedrijvenpark met inclusieve natuur’)
- ⑩ Demineralisatie van de (voormalige) industriële gebieden in de omgeving
- ⑪ Opnieuw openleggen van kleine waterlopen, strategisch beheer van het afvloeiingswater (buffergebieden, retentiegebieden ...)
- ⑫ Herstel van de aansluiting Opnieuw openleggen van de Woluwe, creatie van een groen-blauwe as, ten noorden of ten zuiden van het viaduct.

Corridor Schaarbeek - Machelen

Deze corridor begint bij het station van Schaarbeek met het Moeraske, dat een grote ecologische waarde heeft. Hij doorkruist andere groene ruimten in Haren en Machelen tot in Peutie. De meeste open ruimten in deze corridor bestaan uit restruimten langs infrastructuur: eerst de sporen en vervolgens de E19. Tussen de randen van Machelen en de E19 ligt een sportgebied en een landbouwgebied van lokaal niveau. Het gebied biedt voldoende ruimte voor de versterking van landbouwactiviteiten op grotere schaal langs de Luchthavenlaan. In Machelen zelf doorkruisen de groene assen het lokaal weefsel.

Het gebied wordt gekenmerkt door tal van ontbrekende schakels tussen fragmenten van groene gebieden. In die zin zijn er talrijke acties mogelijk en noodzakelijk voor de ecologische versterking. In het bijzonder het knooppunt tussen de R0 en de E19 vormt een grote ecologische barrière. Dit weefsel dat volop aan het veranderen is, biedt talrijke opportuniteiten door de mogelijke herkwalificatie of reconversie van bedrijvenparken en hun omgeving.

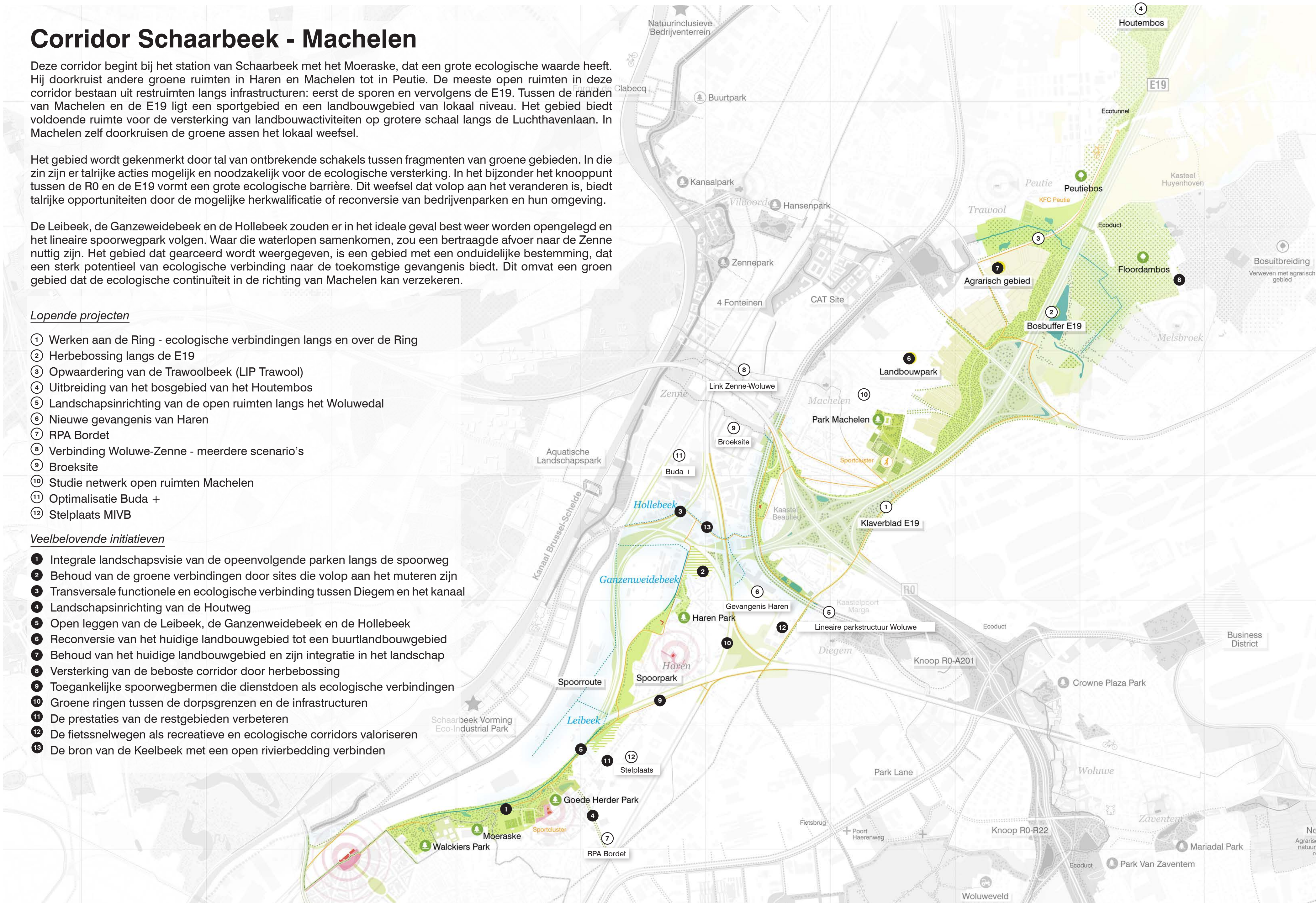
De Leibeek, de Ganzeweidebeek en de Hollebeek zouden er in het ideale geval best weer worden opengelegd en het lineaire spoorwegpark volgen. Waar die waterlopen samenkomen, zou een bertraagde afvoer naar de Zenne nuttig zijn. Het gebied dat gearceerd wordt weergegeven, is een gebied met een onduidelijke bestemming, dat een sterk potentieel van ecologische verbinding naar de toekomstige gevangenis biedt. Dit omvat een groen gebied dat de ecologische continuïteit in de richting van Machelen kan verzekeren.

Lopende projecten

- 1 Werken aan de Ring - ecologische verbindingen langs en over de Ring
- 2 Herbebossing langs de E19
- 3 Opwaardering van de Trawoolbeek (LIP Trawool)
- 4 Uitbreiding van het bosgebied van het Houtembos
- 5 Landschapsinrichting van de open ruimten langs het Woluwedal
- 6 Nieuwe gevangenis van Haren
- 7 RPA Bordet
- 8 Verbinding Woluwe-Zenne - meerdere scenario's
- 9 Broeksite
- 10 Studie netwerk open ruimten Machelen
- 11 Optimalisatie Buda +
- 12 Stelplaats MIVB

Veelbelovende initiatieven

- 1 Integrale landschapvisie van de opeenvolgende parken langs de spoorweg
- 2 Behoud van de groene verbindingen door sites die volop aan het muteren zijn
- 3 Transversale functionele en ecologische verbinding tussen Diegem en het kanaal
- 4 Landschapsinrichting van de Houtweg
- 5 Open leggen van de Leibeek, de Ganzeweidebeek en de Hollebeek
- 6 Reconversie van het huidige landbouwgebied tot een buurtlandbouwgebied
- 7 Behoud van het huidige landbouwgebied en zijn integratie in het landschap
- 8 Versterking van de beboste corridor door herbebossing
- 9 Toegankelijke spoorwegbermen die dienstdoen als ecologische verbindingen
- 10 Groene ringen tussen de dorpsgrenzen en de infrastructuur
- 11 De prestaties van de restgebieden verbeteren
- 12 De fietssnelwegen als recreatieve en ecologische corridors valoriseren
- 13 De bron van de Keelbeek met een open rivierbedding verbinden

Corridor Josaphat - Zaventem

Deze corridor verbindt het Josaphatpark met de luchthaven van Zaventem tot in de Nossegemdelle. Hij loopt vanaf het Josaphatpark te Schaarbeek via de gemeenten Evere, Haren, Diegem en Sint-Stevens-Woluwe naar Zaventem. De corridor vormt een zeer gevarieerde opeenvolging van verschillende typologieën open ruimten, vanaf dichte stedelijke gebieden rond Josaphat, over drie grote begraafplaatsen met een zeer specifieke typologie, de voormalige site van Defensie die momenteel wordt verbouwd, via grote landbouwruimten gevormd door het Woluweveld, maar ook aan zijn aansluiting op de Ring, waar hij de Woluwevallei kruist tot in Zaventem, waar zich zowel de grote open ruimten van de luchthaven en de kleine landbouwpolen bevinden.

De strategisch gelegen ruimten die beschikbaar zullen worden op de site van Defensie zijn een belangrijke kans om de toekomst van dit deel van Brussel te bepalen. Het Brusselse en het Vlaamse Gewest willen er dan ook een compact stedelijke ontwikkelingsproject uitvoeren op een site die zich tot 400 m langs de Leopold III-laan uitstrekt, die gemakkelijk bereikbaar is. Ten zuiden komt een grote corridor van open ruimten ten zuiden ervan. De verbinding met de multimodale pool van Bordet is in dat opzicht van essentieel belang.

Aan het begin van de corridor biedt de aansluiting met het Josaphatpark veel kansen op het vlak van biodiversiteit. Dit park zal worden verbonden met de open ruimten die voorzien zijn in het stadsontwikkelingsgebied van Josaphat. De aansluiting van dat systeem op het open ruimte netwerk met de open structuren van de Tritonsite en de opeenvolging van de

begraafplaatsen moet echter nog worden bepaald. Die ontbrekende schakel zal moeten worden gecreëerd via het stadsweefsel en zo het Josaphatpark met het centrum van Brussel tot buiten de grootstad verbinden.

De 'quick wins' naar aanleiding van de «Werken aan de Ring» bieden een ecologische en recreatieve meerwaarde, net als de plannen om de aansluiting van de R0 en de A201 te vernieuwen: performant beheer van de bermen, inrichting van oversteekplaatsen voor zwakke weggebruikers en ecopassages voor de plaatselijke fauna en flora ...

Op die plaats is de verbinding met de ecologische corridor die door het Woluwedal wordt gevormd, van groot strategisch belang: ze biedt de mogelijkheid om een continuïteit tot stand te brengen tussen de huidige corridor doorheen de volledige lengte van de vallei tot aan het Zoniënwoud. Die aansluiting vormt dan ook een belangrijke uitdaging.

(Zie ook zoom Woluweveld in fase 3)

Lopende projecten

- 1 RAP Josaphat
- 2 RPA Bordet
- 3 RPA - GRUP Defensie
- 4 Visie voor het Woluwedal
- 5 Werken aan de Ring
- 6 LIP Woluweveld
- 7 LIP Noskoem
- 8 Park 7
- 9 Pegasus Park
- 10 Bessenveld

Veelbelovende initiatieven

- 1 Ontbrekende verbinding: Josaphat - Triton
 - 2 Verlenging van de fietsgebieden over de volledige lengte van de corridor
 - 3 Gedifferentieerd beheer van de begraafplaatsen, versterking van de
 - 4 ecologische verbindingen
 - 5 Nieuw verstedelijkt gebied
 - 6 Grootstedelijk park
 - 7 Herkwalificatie van de naaste omgevingen van de bedrijvenparken
 - 8 Herkwalificatie van de boorden van de grootstedelijke groene ruimte
 - 9 Verbinding met het netwerk van het Woluwedal tot aan het Zoniënwoud
 - 10 Verlenging van de verbindingen tot aan het netwerk van open ruimten van
 - 11 Zaventem
 - 12 Overgang van het Woluweveld naar een plaatselijke landbouwgebied/agro-ecologische site
 - 13 Verbetering van de ecologische waarde van het Woluweveld
- Verbinding tussen de groene wandeling, het fiets-GEN van de luchthaven en het fiets-GEN van Leuven door het park
- Verbinding langs de Bordetlaan, de begraafplaatsen en het Moeraske:

Corridor E-40 - Vuilbeek

Deze verbinding is verbonden met de infrastructuur van de E40. Ze verbindt Sint-Lambrechts-Woluwe met Kraainem in de richting van Zaventem en Wezembeek-Oppem. Wanneer de herinrichting van de E40 als 'Parkway' zal worden voltooid, zal deze as aan ecologische waarde winnen. Ze zal een structurerende rol spelen voor de totstandbrenging van een groen gebied vanaf de middenring tot aan de Ring. Deze corridor zal bijdragen aan de totstandkoming van een verkoelingsas (onbelemmerde circulatie van wind en lucht) naar het Jubelpark. De herinrichting van de Leuvensesteenweg met een grotere landschapswaarde zal ook de mogelijkheid bieden om de ecologische waarde van het netwerk in dat gebied te versterken. Verbindingen tussen beide assen zullen fauna en flora de kans bieden om over te steken.

Op het vlak van het blauwe netwerk bestaat een groot potentieel voor waterretentie rond de Kleine Maalbeek en de Vuilbeek, die op die plaats zowel de R0 als de E40 kruisen. In het westen, meer stroomopwaarts beschikken ze over meer ruimte binnen hun eigen valleien. Een hele reeks parken sluiten er ook op aan.

Er bestaat nog een groot deel landbouwpercelen die met het residentiële weefsel zijn verstrengeld, zeker in het deel van de corridor voorbij de Ring. Er kan een groter afkoelingspotentieel worden gevaloriseerd als die landbouwpercelen door een groen en blauw netwerk worden verbonden. Op de percelen zelf zullen verbeteringen worden aangebracht door een betere waterretentiestrategie dankzij een dynamisch peilbeheer en de integratie van kleine landschapselementen. De landbouw kan evolueren afhankelijk van de plaatselijke bevoorradersbehoefte en voedselproductie voor de Brusselaars en de inwoners van de Vlaamse Rand. De kleinste percelen binnen het residentiële weefsel kunnen specifiek voor CSA- of collectieve moestuinen worden gebruikt. De herkwalificatie van de randen van die landbouwpercelen biedt een potentieel van herprogrammering en activering en zelfs verdichting.

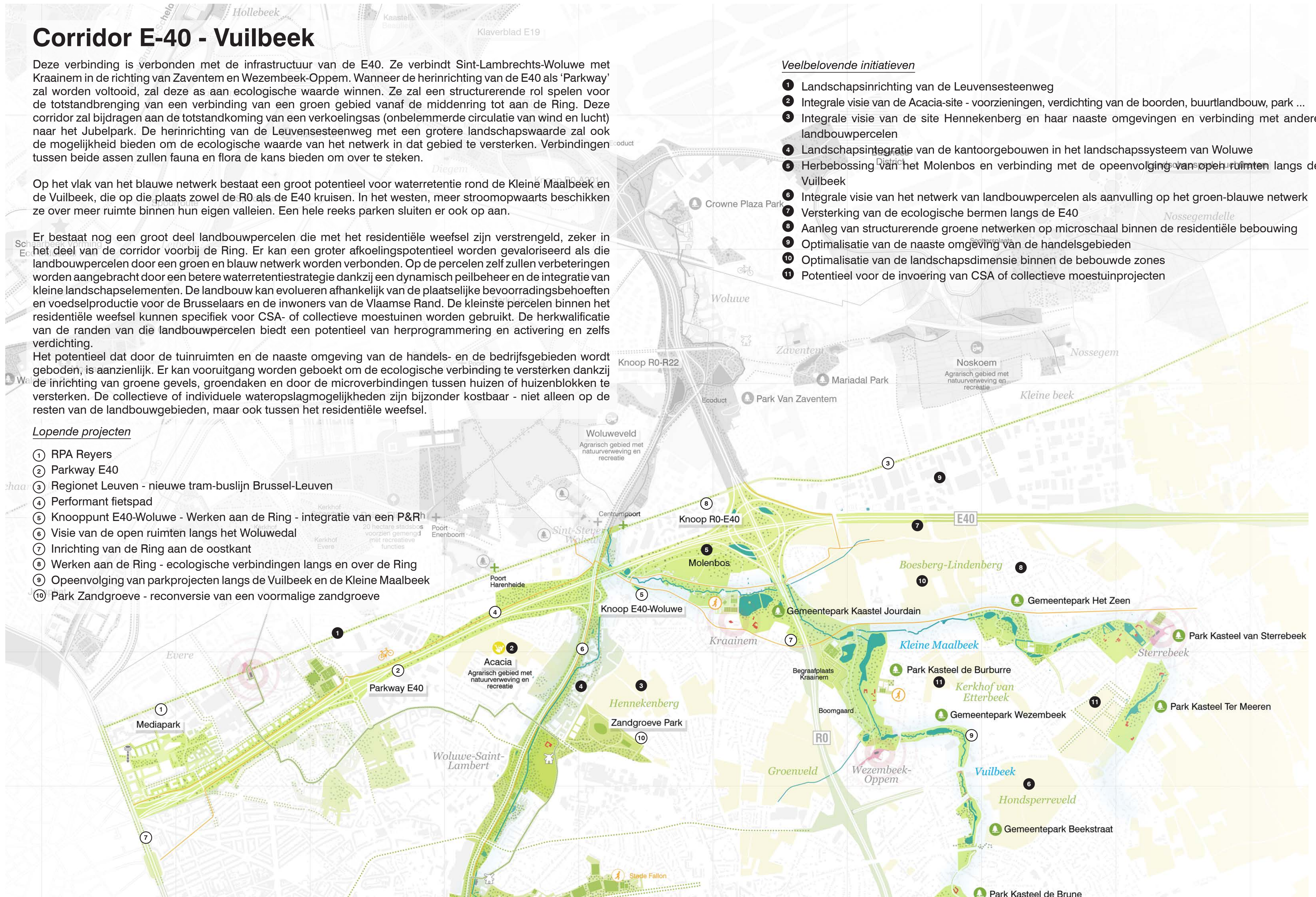
Het potentieel dat door de tuinruimten en de naaste omgeving van de handels- en de bedrijfsgebieden wordt geboden, is aanzienlijk. Er kan vooruitgang worden geboekt om de ecologische verbinding te versterken dankzij de inrichting van groene gevels, groendaken en door de microverbindingen tussen huizen of huizenblokken te versterken. De collectieve of individuele wateropslagmogelijkheden zijn bijzonder kostbaar - niet alleen op de resten van de landbouwgebieden, maar ook tussen het residentiële weefsel.

Lopende projecten

- 1 RPA Reyers
- 2 Parkway E40
- 3 Regionet Leuven - nieuwe tram-buslijn Brussel-Leuven
- 4 Performant fietspad
- 5 Knooppunt E40-Woluwe - Werken aan de Ring - integratie van een P&R
- 6 Visie van de open ruimten langs het Woluwedal
- 7 Inrichting van de Ring aan de oostkant
- 8 Werken aan de Ring - ecologische verbindingen langs en over de Ring
- 9 Opeenvolging van parkprojecten langs de Vuilbeek en de Kleine Maalbeek
- 10 Park Zandgroeve - reconversie van een voormalige zandgroeve

Veelbelovende initiatieven

- 1 Landschapsinrichting van de Leuvensesteenweg
- 2 Integrale visie van de Acacia-site - voorzieningen, verdichting van de boorden, buurtlandbouw, park ...
- 3 Integrale visie van de site Hennekenberg en haar naaste omgevingen en verbinding met andere landbouwpercelen
- 4 Landschapsintegratie van de kantoorgebouwen in het landschapssysteem van Woluwe
- 5 Herbebossing van het Molenbos en verbinding met de opeenvolging van open ruimten langs de Vuilbeek
- 6 Integrale visie van het netwerk van landbouwpercelen als aanvulling op het groen-blauwe netwerk
- 7 Versterking van de ecologische berm langs de E40
- 8 Aanleg van structurerende groene netwerken op microschaal binnen de residentiële bebouwing
- 9 Optimalisatie van de naaste omgeving van de handelsgebieden
- 10 Optimalisatie van de landschapsdimensie binnen de bebouwde zones
- 11 Potentieel voor de invoering van CSA of collectieve moestuinprojecten

Corridor Woluwedal

Het Woluwedal is enige blauwe as in het oosten van Brussel en de Vlaamse Rand. De beek ontspringt in Watermaal-Bosvoorde op ongeveer 70 m hoogte en gaat door het Zoniënwoud. Ze doorkruist de gemeenten Oudergem, Sint-Pieters-Woluwe en Sint-Lambrechts-Woluwe. Ter hoogte van het Hof Ten Bergaarde-Woluwedal vervolgt de Woluwe haar weg in de richting van de provincie Vlaams Brabant. De beek doorkruist er Sint-Stevens-Woluwe, Kraainem, Zaventem, Diegem, Machelen en Vilvoorde, waar ze uiteindelijk op 16 m hoogte in de Zenne uitmondt.

Door haar transversale tracé ten opzichte van de andere corridors ten oosten van de Noordrand speelt deze beek een belangrijke rol als verbinding tussen die verschillende systemen.

De eerste ambitie voor deze corridor bestaat erin om de rivier opnieuw open te leggen. Die ambitie wordt uitgewerkt in de landinrichtingsplannen van de VLM. Om de volledige functionaliteit van de groen-blauwe as te verkrijgen, moet ze overal waar dat mogelijk is, worden opengelegd. Er bestaan ook strategische waterretentiegebieden waar het water tijdelijk kan worden opgeslagen voordat het naar de Zenne wordt afgevoerd. In termen van ecologie, recreatie (connectiviteit, toegankelijkheid van de open ruimte) en waterbeheer heeft deze ambitie invloed op verschillende ecosysteemdiensten.

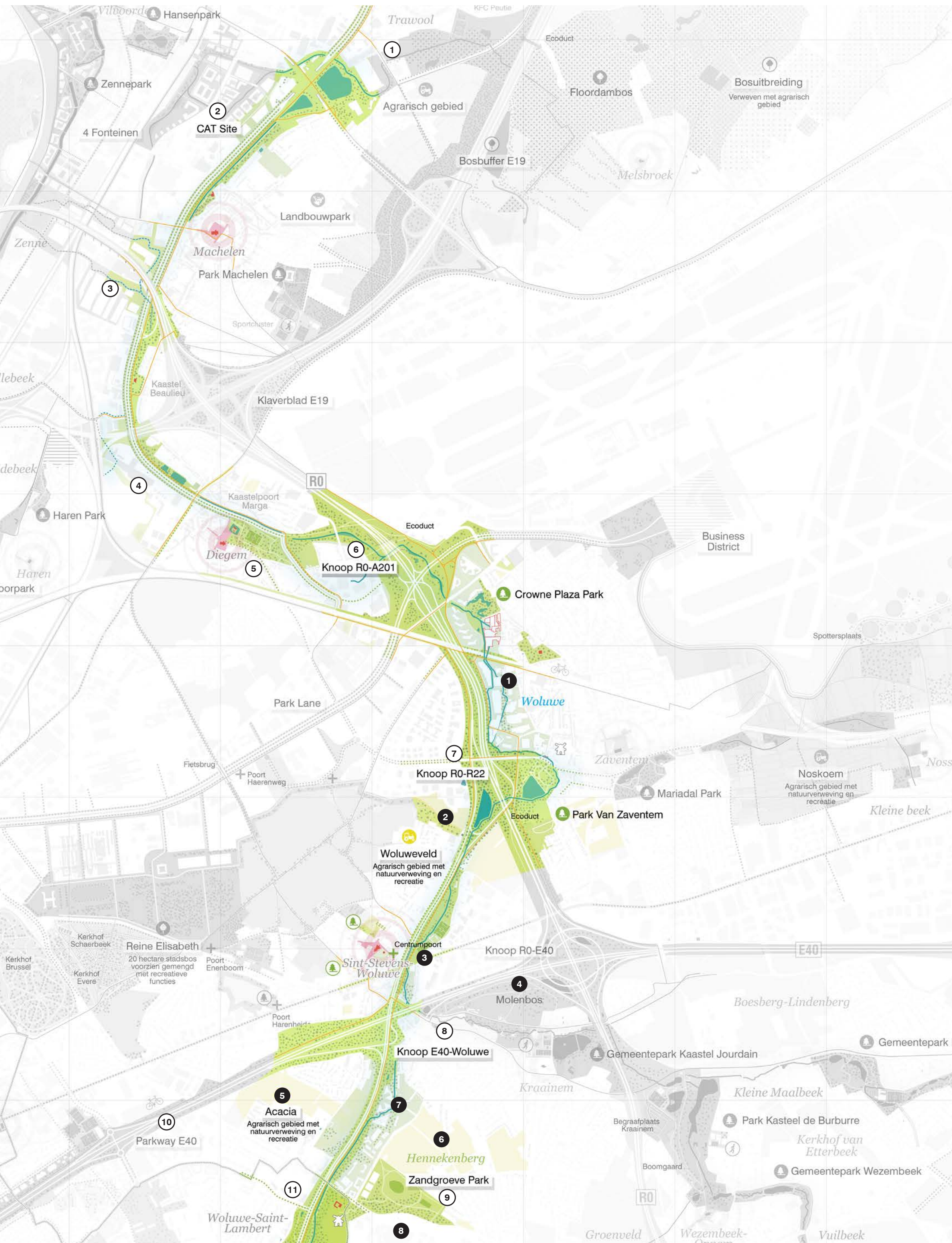
In het bijzonder de mogelijkheid om een afkoelingscorridor te creëren langs de volledige lengte van de vallei vanaf het Zoniënwoud tot de stadsgebieden in het oosten van Brussel. Die verkoelingsas kan een bijdrage leveren aan de verkoeling van de andere corridors die ze doorkruist. Dit werk moet ook gepaard gaan met een aanzienlijke aandacht voor de ontharde ruimten binnen de stadsweefsels: groene gevels, groendaken, hoogstammige bomen in de dense gebieden enz. - stuk voor stuk acties die belangrijk zijn voor het behoud van een frisser microklimaat.

Lopende projecten

- 1 Knooppunt De Vuist
- 2 Masterplan Cat site
- 3 Broeksite
- 4 Gevangenis Haren
- 5 Lineair park van Woluwe
- 6 Knooppunt R0-A201 - Werken aan de Ring
- 7 Knooppunt R0-R-22 - Werken aan de Ring
- 8 Knooppunt E40-Woluwe - Werken aan de Ring - integratie van een P&R
- 9 Park Zandgroeve
- 10 Parkway E40
- 11 Visie van de open ruimten langs het Woluwedal

Veelbelovende initiatieven

- 1 Landschapsintegratie van het economische weefsel aan de rand van Zaventem
- 2 Versterking van de ecologische verbinding in de richting van het Woluweveld
- 3 Aanleg van toegangspoorten naar de landschapssystemen
- 4 Herbebossing van het Molenbos
- 5 Integrale visie van de Acacia-site - voorzieningen, verdichting van de boorden, buurtlandbouw, park ...
- 6 Integrale visie van de site Hennekenberg en haar naaste omgevingen en verbinding met andere landbouwpercelen
- 7 Landschapsintegratie van de kantoorgebouwen in het landschapssysteem van Woluwe
- 8 Verbindingen en doorsteken aan de campus van St. Luc

Corridor Trawoolbeek

De Trawoolbeek ontspringt in het kostbare Floordambos en stroomt daarna via het bos van Peutie ten zuiden van de centra van Peutie en Vilvoorde naar de Zenne. In Vilvoorde stroomt de rivier onder het station en het Hanssenspark en loopt vervolgens via een collector onder de huidige Trawoolstraat naar de Zenne. Over de volledige lengte van dit parcours doorkruist de beek meerdere infrastructuren, zoals spoorwegen, de Woluwelaan en de E19. De loop van de Woluwe, in een rechte hoek ten opzichte van de Trawoolbeek, vormt een groene corridor langs de Woluwelaan.

De VLM is op zoek naar partners om dit gebied zo ecologisch mogelijk in te richten. In het ‘geïntegreerde actieplan voor de Trawool’ wordt de beek zo veel mogelijk opengelegd in nieuwe ontwikkelingen rond zijn stroombekken en in het groen-blauwe netwerk opgenomen. Dit is een grote stap vooruit op het vlak van de biodiversiteit. De aanwezigheid van de waterloop zal ook de recreatieve dimensie langs dit pad verbeteren.

ANB werkt aan de aanleg van een bosbuffergebied in de nabijheid van de E19. Het project voorziet de oversteek door een recreatief pad. Het landbouwgebied zal in de richting van Machelen behouden blijven:

- × ten zuiden van de Luchthavenlaan worden kleinschalige landbouwinitiatieven ontwikkeld.
- × In het noorden ligt het accent dan weer veeleer op grootschalige landbouw.

Deze verbinding moet voor een link zorgen tot aan de groene ring van Machelen. Onder de Luchthavenlaan zal een tunnel voor fietsers en fauna worden aangelegd. De Sint-Maartenslaan zal worden gedeфраgmenteerd en heraangeplant, met een bijzondere aandacht voor de behoeften van de vleermuizen.

Meerdere acties in dit gebied bieden op die manier uitzicht op interessante ontwikkelingen binnen deze corridor. De verbinding van die verschillende initiatieven langs de volledige lengte van het tracé van de Trawoolbeek zal de mogelijkheid bieden om die acties binnen de groene en de blauwe basisstructuur op elkaar af te stemmen.

Lopende projecten

- 1 Masterplan 4 Fontein
- 2 Masterplan Cat site
- 3 Knoopunt De Vuist
- 4 Valorisatie Trawoolbeek
- 5 Herbebossing langs de E19
- 6 GRSP Vilvoorde
- 7 Reconversiegebied Vilvoorde-Machelen
- 8 Visie Machelen-Diegem
- 9 LIP Trawool

Veelbelovende initiatieven

- 1 Open leggen van de Zenne in het Broekpark
- 2 Behoud van het huidige landbouwgebied en zijn integratie in het landschap
- 3 Herbebossing van de ontbrekende schakels tussen het Floordambos en het
- 4 Hallebos
Het barrière-effect aan De Vuist voor mensen en fauna elimineren (ondergrondse
- 5 doorgang met een voldoende vrije berm voor de fauna)
Wandelpad rond het grote bekken op de bestaande voormalige oude
- 6 spoorwegpercelen met een verbinding langs de nieuwe Trawool te Athlon tot aan het Peutiebos.
Het barrière-effect van de E19 elimineren: verbreding van de bestaande tunnels tot
- 7 volwaardige ecotunnels met mogelijkheid voor gedeelde recreatieve doeleinden.
Dit is vooral noodzakelijk onder de St.-Martinuslaan
Nieuwe ecotunnel langs de Trawool in plaats van verbreding van de bestaande

OVERZICHT VAN HET GEVORMDE NETWERK

